

General-pukovnik
GEORGIJE JOVIČIĆ

Pretkongresne aktivnosti komunista u Jugoslovenskoj narodnoj armiji

Kongresi naše partije uvek su bili presudni za programsku i akcionu orijentaciju radničke klase Jugoslavije, njeno revolucionarno delovanje i ostvarivanje njenih težnji, ciljeva i ideala. U prirodi našeg komunističkog pokreta je kritički odnos prema društvenoj stvarnosti, posebno njenoj praksi i sopstvenom delovanju. Kongresi naše partije uvek su bili prvorazredni društveni i politički događaji, koji su trasirali nove puteve, otvarali nove horizonte i perspektive revolucionarne akcije i postavljali sigurne osnove revolucionarnom kontinuitetu.

Na svim tim najvišim skupovima jugoslovenskih komunista našu partiju je krasila revolucionarna hrabrost i odlučnost u suočavanju sa stvarnošću i onda kada nije bila povoljna, pronalazeći prostor za uspešno sopstveno delovanje, nove sadržaje efikasnih akcija i iznalazeći odgovore na bitna aktuelna pitanja i izazove vremena.

U svom razvoju i jačanju, u odlučujućim i istorijski prelomnim trenucima i događajima, naša partija je izgrađivala i teoriju i praksu svog revolucionarnog delovanja ostvarujući njihovo dijalektičko jedinstvo. U stalnom sučeljavanju revolucionarne teorije i prakse, Savez komunista Jugoslavije je uvek bio odlučan u savlađivanju nastalih teškoća i otpora, mobilišući sve socijalističke snage u daljnjoj izgradnji i razvoju naše samoupravne zajednice.

Sa takvim saznanjima i uverenjem dočekujemo i Trinaesti kongres SKJ. Njegov značaj, ciljeve i sadržinu bitno opredeljuju zahtevi vremena u kojem živimo i ukupno stanje u našoj socijalističkoj samoupravnoj zajednici.

1. Putokaz za akciju

Trinaesti kongres SKJ pripremamo i održavamo u trenutku u kojem se naša socijalistička revolucija, nakon značajnih istorijskih dostignuća, suočava sa ozbiljnim zastojsima i kriznim pojavama u mnogim sferama društvenog života i rada, a koje su međusobno uzročno-posledično povezane. Takve pojave, naročito poslednjih godina, usporavaju naš ukupni društveno-ekonomski razvoj.

U takvom složenom društvenom stanju i Savez komunista Jugoslavije suočio se sa različitim slabostima, posebno u ostvarivanju svoje uloge kao avangarde radničke klase i pokretača razvoja samoupravnih socijalističkih odnosa u našem društvu.

U takvoj realnosti odvijaju se pripreme za Trinaesti kongres SKJ. To od svih organa i organizacija Saveza komunista, kao i od svakog komunista, zahteva odlučnu i efikasnu aktivnost koja mora, do održavanja Kongresa, uticati na brže promene društveno-ekonomskog stanja. U tom smislu, Savez komunista Jugoslavije mora nastaviti odlučnu i doslednu borbu u svim sferama društva.

Međutim, tu borbu Savez komunista Jugoslavije ne može uspešno voditi ako i dalje bude opterećen slabostima koje smetaju ostvarivanju njegove vodeće idejno-političke uloge u društvu. S tim u vezi, »Savez komunista se suočava sa dva bitna istorijska momenta: sa saznanjem da su metodi rada Saveza komunista iz prethodnog istorijskog razvoja prevaziđeni, a da nisu izgrađeni novi, i sa spoznajom da se njegova uloga vodeće društvene snage ne može zasnivati na verbalnim pozivanjima na revoluciju, već se sve više mora izvoditi iz rezultata aktuelne borbe za rešavanje praktičnih društvenih problema, menjanje postojećih društvenih odnosa i osiguranje uslova dugoročnog uspešnog i stabilnog društvenog razvoja« — kaže se u Platformi za pripremu Trinaestog kongresa SKJ.

Za pretkongresne aktivnosti komunista posebno je značajan period od Trinaeste do Devetnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ u kojem su započete krupne akcije i inicirano menjanje nepovoljnog stanja i tendencija u društvu.

U Platformi su istaknuti bitni problemi i pravci akcije. Te inicijative, međutim, moraju biti stvaralački prihvaćene i moraju naći istinsku podršku u Savezu komunista, oživotvorujući se u organizovanim i odlučno sprovedenim akcijama u svim sredinama. Mora se do kraja uskladiti urađeno sa rečenim. Svaka pasivnost i neodlučnost, a posebno akciono nejedinstvo komunista, bilo na kom nivou

partijske organizovanosti, može da dovede do sužavanja motivisanosti progresivnih snaga i do gomilanja problema uz snaženje ekonomskih teškoća.

Zbog toga, u ovom pretkongresnom trenutku ne sme se dozvoliti opuštenost i neaktivnost, pogotovo u rešavanju pitanja i izvršavanju zadataka koji su kao prioritetni naznačeni u usvojenoj Platformi i sednicama CK SKJ koje su u poslednje vreme održane.

Međutim, da bi Savez komunista mogao valjano odgovoriti zahtevima koji se pred njega postavljaju, kako u ovom pretkongresnom trenutku tako i posle Kongresa, neophodno je da se učini odlučniji korak i kvalitativno ojača idejno i akciono jedinstvo, efikasnost i komunistička doslednost. Kompromisi, oportunistički, načelni stavovi, parole itd. moraju biti zamenjeni konkretnim akcijama u borbi za rad, red i odgovornost, većom neposrednom brigom o svakodnevним problemima ljudi i brigom za konkretne i istorijske interese radničke klase Jugoslavije.

Prava bitka mora se voditi, pre svega, na idejno-političkom i ekonomskom frontu. Savez komunista mora još u većoj meri postati inicijator akcija i mobilizator svih progresivnih snaga našeg socijalističkog samoupravnog društva, zasnivajući svoje delovanje na interesima klase čija je on avangarda. Angažovanje Saveza komunista u ekonomskoj sferi našeg društva mora biti usmereno, pre svega, na sređivanje odnosa u privredi razbijajući autarhične tendencije u njoj. Pri tom, neophodne su efikasnije metode i sadržaji idejno-političkog delovanja Saveza komunista, pogotovo u situaciji kada već postoji problem raspodele dohotka i kada smo svedoci otvorene i prikrivene konfrontacije o nekim važnim opredeljenjima u privredi.

U tom smislu, Trinaesti kongres pripremamo sa opredeljenjem i ciljem da odlučno doprinesemo izvlačenju zemlje iz ekonomskih teškoća i njenom stabilnom razvoju; da obezbedimo povoljne uslove za dalji razvoj socijalističkog samoupravljanja i da Savez komunista Jugoslavije učinimo jedinstvenijim i idejno-politički i akciono osposobljenijim za dalje ostvarivanje predvodničke uloge u jugoslovenskoj revoluciji.

Duboko smo uvereni da će Savez komunista Jugoslavije, koristeći svoje revolucionarno iskustvo, sledeći Titovo delo i čvrsto se povezujući sa svojom radničkom klasom i radnim ljudima povesti odlučnu akciju u ovom pretkongresnom trenutku i da će otvoriti put da se uspešno savladaju sadašnje teškoće obezbeđujući, pri tome, povoljne uslove za dalji razvoj socijalističkog samoupravljanja i svestranog napretka našeg društva. Uveren u ispravnost naših strateš-

kih opredeljenja, utvrđenih Programom SKJ, Ustavom SFRJ, Dugoročnim programom ekonomske stabilizacije i drugim usvojenim dokumentima, on mora krenuti u odlučnu akciju za razrešavanje ključnih problema, mora energično slamati otpore i pronalaziti jedinstvena rešenja za izlazak iz situacije u kojoj se sada nalazimo.

2. Težišni zadaci komunista u JNA

Pred Organizacijom SKJ u JNA, komunistima i svim pripadnicima Armije krupni su i značajni zadaci čije izvršenje zahteva pojačanje aktivnosti. Među brojnim zadacima dominira jedan, težišni, koji u ovom pretkongresnom trenutku potpuno ispunjava rad i život komunista u Jugoslovenskoj narodnoj armiji i svih njenih pripadnika. U stvari, pripreme za Trinaesti kongres SKJ u Organizaciji SKJ u JNA shvatili smo kao jedan od prvorazrednih političkih zadataka. Okosnicu tog zadatka čini podizanje stepena borbene gotovosti Armije, jačanje njenog moralno-političkog jedinstva i produbljivanje njenog opštenarodnog i revolucionarnog karaktera. Istovremeno, izuzetnu pažnju posvećujemo ulozi i odgovornosti Organizacije SKJ u JNA, zatim njenom idejno-političkom i akcionom osposobljavanju i daljoj organizacionoj izgradnji.

U tom smislu, izborne aktivnosti čine važan deo njenih priprema za Trinaesti kongres SKJ. Većina poslova, vezanih za izbore, već je obavljena ili je u toku. Opšte je zapažanje da su predizborni i izborni sastanci, organizacione i druge pripreme u celini dobro organizovane i planski vođene. Ocenjuje se da je interesovanje komunista za različite sadržaje izborne aktivnosti u porastu. Povećava se broj komunista koji su neposredno i aktivno uključeni u različite oblike izbornih aktivnosti: rad u komisijama, učešće u raspravama o kandidatima, angažovanje u izradi izveštaja i predloga programskih zadataka, itd. To nas uverava da od narednih aktivnosti možemo očekivati dobre rezultate.

Sa posebnom pažnjom pratimo održavanje izbornih sastanaka i analiziramo rezultate izbora u osnovnim organizacijama i to najviše iz dva razloga.

Prvi je taj što naša dosadašnja iskustva pokazuju da od uspešnosti rada osnovnih organizacija, u stvari, zavisi uspešno delovanje Organizacije SKJ u JNA u celini. S obzirom na to da iz sadašnje složene međunarodne i naše društvene situacije proizlaze novi zadaci i obaveze za nas u Armiji, njihovo izvršenje zahteva viši nivo svesti, idej-

no-političke osposobljenosti, odgovornosti i aktivnosti od svake osnovne organizacije i od svakog komunista. Zato, osnovno merilo u oceni postignutih rezultata izbornih aktivnosti svake osnovne organizacije Saveza komunista mora biti njen doprinos povećanju sposobnosti jedinice, komande ili ustanove u kojoj deluje. Ovo tim više, što znamo da ima osnovnih organizacija koje još uvek nisu u stanju da na najbolji način vladaju situacijom u svojoj sredini, da pokreću i vode efikasnu akciju, da uspešno rešavaju probleme i pravovremeno prevladavaju negativne pojave. Ima i takvih osnovnih organizacija koje žive na marginama zbivanja, produžena su ruka komandi i izbegavaju stavljanje na dnevni red težišnih pitanja, jer postoji strah od kritike pretpostavljenih, starijih i slično. U pojedinim sredinama osnovne organizacije Saveza komunista bave se pitanjima koja ne bi trebalo, ili ne u tom trenutku, da budu predmet partijske rasprave, Svakako da takav način rada osnovnih organizacija u pojedinim sredinama nepovoljno utiče na ostvarivanje idejno-političke uloge Saveza komunista. Osnovna organizacija treba da zauzima stavove o svim pitanjima, pa i onim koja se prirodno rešavaju linijom komandovanja, ali prilaz mora biti idejni i politički. S obzirom na to da inicijative treba da polaze od Saveza komunista on mora biti jasan u svojim idejnim polazištima. Obaveza je svakog komunista da se dosledno pridržava zauzetih stavova. Izborne aktivnosti su pogodna prilika, a ujedno i obaveza da se takvo stanje i rad kritički i samokritički ocene. Osnovni rezultat do kojeg se mora doći u toku izbora je jaka i efikasna osnovna organizacija SK koja će moći da povede odlučnu borbu za visoko moralno-političko jedinstvo i borbeni izgradnju Armije i koja će na konkretnim pitanjima znati i moći da aktivira, mobilise i angažuje ne samo komuniste nego i celokupan sastav komande, jedinice ili ustanove.

Drugi razlog je taj što su osnovne organizacije mesta za kandidovanje i izbor kandidata za sve organe Saveza komunista, uključujući i delegate za izborne konferencije u JNA i Kongres SKJ. Kadrovska dimenzija izbornih aktivnosti posebno je važna. S jedne strane, time se dosledno ispunjava zahtev da komunisti i osnovne organizacije budu aktivni subjekti u kreiranju i ostvarivanju kadrovske politike u Savezu komunista i da imaju veći uticaj na predlaganje i izbor kandidata u sve organe Organizacije SKJ u JNA. S druge strane, to zahteva sposobnost i odgovornost organizacija da u široko demokratskom postupku mobilizacijom celokupnog članstva i doslednom primenom usvojenih principa kadrovske politike izabere i kandiduje najспособnije kadrove.

Veliki broj poslova i zadataka u okviru ukupnih izbornih aktivnosti odnosi se i na pripremu i održavanje izbornih konferencija, uključujući i Osmu izbornu konferenciju Organizacije SKJ u JNA. Pripreme konferencija ulaze u najintenzivniju fazu. Analiziraju se i sumiraju rezultati aktivnosti u proteklom periodu, utvrđuju predlozi programskih zadataka za naredni period i pripremaju drugi izborni dokumenti. Pri tom, osnovno je imati na umu sledeće: rezultati i iskustva javne rasprave povodom Predloga zaključaka Tri-naeste sednice Centralnog komiteta SKJ imaju i dalje svoju punu aktuelnost i značaj. Kao što je poznato, javna rasprava je omogućila da se realnije sagledaju stanje i uzroci svih pojava i ponašanja u organizacijama Saveza komunista, Jugoslovenskoj narodnoj armiji i društvu u celini. Dat je veliki broj mišljenja, sugestija, zahteva i predloga koje smo koristili, a i dalje ćemo koristiti u našim akcijama za menjanje postojećeg stanja. Osnovna poruka je bila da se više ne može raditi u dosadašnjem stilu i prema dosadašnjem metodu, već da se mnogo toga mora menjati, posebno u načinu rada i odgovornosti. Rezultati javne rasprave omogućuju nam da izbornim aktivnostima damo akciono-mobilizatorski karakter i da, polazeći od kritičkih ocena izrečenih u raspravi, usmeravamo buduće akcije. Pri tom ne smemo prepričavati ono što smo u javnoj raspravi već rekli. Isto tako, ne smemo dozvoliti da snage, sredstva i vreme iscrpljujemo na izradi obimnih materijala. Poznato je da je javna rasprava bila vrlo dobro organizovana, vođena slobodno i otvoreno u demokratskoj atmosferi, sa puno tolerancije, konkretnosti i neposrednosti. Takav duh i atmosferu treba zadržati i dalje razvijati i u izbornim aktivnostima. Ne bi valjalo da nam izborni skupovi budu ispod kvaliteta javne rasprave.

Uparedo sa izborima u Organizaciji SKJ u JNA, u Armiji se sprovode i izborne aktivnosti u omladinskoj i sindikalnoj organizaciji i vrše se pripreme za izbor delegata i delegacija na svim nivoima političkog organizovanja društva. Sve te aktivnosti moraju se organizovano voditi, koordinirati i usmeravati. U tome organizacije Saveza komunista i komunisti imaju posebnu odgovornost.

Pretkongresne pripreme u Organizaciji SKJ u JNA sadržane su i u drugim aktivnostima kojima se svestrano i kritički sumiraju i ocenjuju rezultati u realizaciji stavova Dvanaestog kongresa SKJ, posebno u izgradnji i jačanju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Pri tom se polazi od ocena sadržanih u Platformi, gde se između ostalog kaže: »U borbenoj izgradnji oružanih snaga, posebno JNA, postignuti su u proteklom razdoblju vidni rezultati. Očuvan je visok nivo moralno-političkog jedinstva pripadnika JNA i Teri-

torijalne odbrane uprkos činjenici da je bilo dosta pojava i problema u društvu s kojima su i oni opravdano nezadovoljni. Planovi tehničke modernizacije i opremanja oružanih snaga u osnovi se izvršavaju. Sistem rukovođenja i komandovanja stalno se unapređuje, a posleratne starešine uspešno obavljaju najodgovornije dužnosti. Sve ove rezultate oružane snage postižu zahvaljujući pre svega podršci i angažovanju Saveza komunista Jugoslavije, radnih ljudi i građana i svih organizovanih socijalističkih subjekata u društvu.«

Smatramo da su težišta idejno-političkog delovanja Saveza komunista za naredni period dobro odabrana i da su pogodna za njihovu dalju razradu i konkretizaciju.

Pripreme komunista i svih pripadnika Armije za Trinaesti kongres SKJ novi su politički podsticaj i krupna obaveza, između ostalog i za još odgovorniji rad na sprovođenju zahteva Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. Taj program je u Armiji prihvaćen ne samo kao program u ekonomskoj sferi već kao program dubokih društvenih promena, pre svega, u pravcu raskida sa svim slabostima u razvojnoj politici. To je razumljivo s obzirom na to da se ispunjenjem njegovih zahteva obezbeđuje veća stabilnost društva što je i pretpostavka za uspešno ostvarivanje koncepcije opšte-narodne odbrane i društvene samozaštite.

Kao što je poznato, komunisti u JNA ulažu velike napore da obezbede visok stepen borbene gotovosti oružanih snaga, podstičući štednju, ali vodeći računa o potrebi neprekidne modernizacije Armije. U to su uključeni skoro svi subjekti — od osnovnih organizacija Saveza komunista, organizacija Saveza socijalističke omladine i sindikata, vojnih kolektiva, pa sve do vojnika i starešina. Aktivnosti u sprovođenju mera ekonomske stabilizacije su intenzivne i kontinuirane u svim jedinicama, komandama i ustanovama. Zbog toga su i ostvareni rezultati veliki. Pronađena su kvalitetno nova i racionalnija rešenja, naročito u obuci, remontu i održavanju tehničkih materijalnih sredstava, organizacijsko-formacijskoj dogradnji jedinica, školovanju kadra itd. U prvih devet meseci ove godine, koji se mogu finansijski iskazati, uštede iznose preko četiri milijarde dinara, što je za 34 odsto više nego u istom periodu prošle godine. Najveći deo tih ušteda ostvaren je u armijskim jedinicama i ustanovama izvođenjem radova u sopstvenoj režiji, građevinskoj delatnosti i štednjom energije.

Svesni da odbrana zemlje neposredno zavisi od njene ukupne, posebno ekonomske stabilnosti, a podstaknuti dosadašnjim uspesima i željom da Trinaesti kongres dočekaju sa još većim dostignućima

ma komunisti i ostali pripadnici Armije i u narednom periodu još više će intenzivirati i sadržajno obogaćivati svoju ukupnu aktivnost.

Izgrađivanje, jačanje i u praksi potvrđivanje idejno-političkog i akcionog jedinstva Organizacije SKJ u JNA, kao bitne pretpostavke ostvarivanja njene vodeće uloge u Armiji, predstavlja osnovnu preokupaciju komunista u pretkongresnim aktivnostima. Pri tome se posebno insistira, prvo, na tome da sve osnovne organizacije i organi Saveza komunista u JNA moraju imati jasne idejno-političke stavove o svim bitnim pitanjima armijske izgradnje, kao i o svim bitnim pitanjima sa kojima se SKJ i naše društvo suočavaju u borbi za razvoj socijalističkih samoupravnih odnosa i, drugo, na odlučnom i doslednom sprovođenju tih stavova u praksi. I ovog puta, kao i u svim dosadašnjim pretkongresnim pripremama, poseban akcenat je na pitanjima organizovanosti i efikasnosti partijskog rada u Armiji, posebno kada se radi o prevladavanju negativnih pojava u sopstvenim sredinama.

Javna rasprava povodom Predloga zaključaka Trinaeste sednice Centralnog komiteta SKJ, upoznavanje sa Platformom za pripremu Trinaestog kongresa i druge aktivnosti koje smo imali u organizacijama Saveza komunista potvrdile su sposobnost komunista u Armiji, organizacija i organa Saveza komunista da se bez uzmicanja suočavaju i sa najsloženijim problemima i da o njima zauzimaju jedinstvene idejno-političke stavove.

Istovremeno, rezultatima u izvršavanju zadataka (mnogobrojnih vežbi mirnodopskih i ratnih jedinica, organizacije parade i tehničkog zbora povodom obeležavanja 40-godišnjice pobede nad fašizmom i drugim aktivnostima u praksi) snažno je manifestovano i potvrđeno jedinstvo i rešenost komunista i ostalih pripadnika Armije da nepokolebljivo čuvaju i dalje razvijaju temeljne vrednosti naše revolucije koristeći Titovo delo kao putokaz. To jedinstvo, svest i ponašanje naših ljudi izviru iz duboko utemeljenog uverenja da bez jedinstva u Savezu komunista Jugoslavije, u redovima Armije i društvu u celini, nema ni uspešne odbrane, ni nezavisnosti, ni slobode. Takva uverenja moramo jačati, povećavajući na taj način otpornost armijskog sastava prema svemu što u ovoj složenoj situaciji znači napad na tekovine revolucije i naš ukupan razvoj.

Pripreme za Kongres i Osmu izbornu konferenciju prilika su da damo nov stvaralački impuls jačanju idejno-političkog jedinstva naših redova. Sadržaj Platforme, zadaci, odgovori i težišni pravci koje ona nudi osnova su naših stavova, mišljenja i predloga kojima treba da doprinesemo u razradi i razrešavanju aktuelnih društvenih

i unutarpartijskih pitanja. Pri tome, treba imati na umu i stavove koje je Centralni komitet SKJ usvojio ili će usvojiti na svojim sednicama do Kongresa.

Ono u čemu se posebno ogleda kvalitet našeg ukupnog rada i delovanja u toku priprema za Trinaesti kongres i koji će se ogledati u toku njegovog održavanja i nakon toga jeste, naglašavam još jednom, jačanje svesti, odgovornosti i discipline u ukupnom ponašanju svakog člana i svake osnovne organizacije Saveza komunista. Jer, izborne konferencije i Kongres, nesumnjivo, doneće valjane i veoma značajne odluke i stavove. Međutim, iluzorno je verovati i očekivati da će se time rešiti svi naši problemi. Partijske odluke i stavovi vrede toliko koliko su postale svojina svesti i ponašanja ljudi, koliko su ih oni prihvatili kao svoje i koliko su spremni da se stvarno angažuju u njihovom sprovođenju. Prema tome, moramo tako organizovati naš rad kako bismo obezbedili da sva naša saznanja, stavovi i odluke, koje će se usvojiti, postanu svojina svakog komunista i osnovne organizacije Saveza komunista i osnova njihovog rada i ponašanja.